

FAMILIUL

DIARIŪ BELETRISTICŪ ȘI ENCICLOPEDIĆŪ-LITERARIU CU ILLUSTRĂȚIUNI.

Din scrierile inedite ale SIMEONŪ BĂRNUȚIŪ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu privire la limba română.

(Urmare.)

Joană Maioreșu ¹⁾ care prin anii 1853 și după aceea petrecea la Viena, scrie de aci lui Bărnăuțiu ca răspuns la comunicatele lui în materia limbistică următoarele:

Frate!

Nu ți-am scris îndată la ultima scrisoare pentru multele mele afaceri. Tote în obiectul limbii le-am perceput; toate se țin de »studiele« ce începusem a publica. După partea theoretică ce eșise în »Foiă pentru minte etc.« era să urmeze culeptele de cuvinte romane, ce au Români comune cu alte poporă romane, și cari nu sunt cunoscute în limba latină.

¹⁾ Joană Maioreșu, care pre lângă alte lucrări ale sale e cunoscută în literatura română mai ales prin opul său: »Itinerariu în Istria și Vocabulariu istriano român. Jași 1874.« unde publică rezultatul cercetărilor sale asupra dialectului român istrianu, — de origine din Bucerdea de lângă Blăși urmasă lui Aron Florianu la colegiul actual din Craiova, unde petrecu până în a. 1842, cându Alesandru Ghica 'lu rēdică la o simplă denunțiere din postul de director și profesor, și alungându-lu din Craiova a fostu trimis în Transilvania la Brașov. Mai târziu însă guvernul Moldovei i dasă o catedră la seminariul din Socola, de unde Bibescu 'lu aședă iară la Craiova.

Studiile mele au scopul de a demonstra pe acēsta cale:

- a) *esistența unei limbe populare romane diverse de culta latină;*
- b) *originea limbii daco-române;*
- c) *ad-vērulū cuvintelorū lui Eutropiu; »infinitas hominum copias ex toto orbe romano... transmisit vel eduxit« etc.*

Spre acēstū scopū am culesū din »Vocabularium mediae et infimae latinitatis o Carlo Du Fresne« o mulțime de vorbe, apoi din culta italiană, spaniolă, și francă. Escerptele aceste mi-au rămasū în biblioteca școlei din Craiova. După aceste era să urmeze culegeri din dialeptele limbilor italiene, spaniole etc.

Studiile D.-tale suntū fōrte de mare însășnătate, le continuă decī; ca să faci din ele articlii pentru »Foiă« nu e timpul acum; ar' fi pēcatū de acēstū lucru *atātū de interesante* sē-lū dai publicului acum cândū totă lumea stă încordată — și Români mai multū decâtū toți, — la rebelulū dela Dunăre; impresiunea ar' fi mai mică de cātū merită.

.... Ocupându-me cu limbile italice populare poți crede cātū de multū mē interesēză ver ce vocabulariu de limbile populare de acolo. Fii bunū lasă, ca Fusi sē-mi trimită pre Cherubini,

Ponza, Politi, Monti și Spano; în dialectul mediolanesc am nescariva poesii; dialectul comascu ne-ar' fi de mare folos în direpțiunea pre lângă lago di Como între Tesin și Tirol pre unde sunt Ladini și Romandii. D-ta vei și acosta mai bine de acolo până unde merge dialectul comascu, că eu decându sunt separat de cărțile și ștudiile mele uit și Geografia. — Am însă lipsă totu-odată de un «vocabulario della lingua romanesca,» adecă de cea din Campanio dinprejurul Romei. Acestu dialectu e până astăzi mai apröpe de limba noastră decâtu tôte; din acestu dialectu am aflat prin vocabulare vechi: »mama mea,» »tata meu,» »domneđu» etc. Asemene mai folositoare ne sunt vocabularele din dialectele Italiei de josu, anume din Sicilia, unde terminațiunile în **u** și **iune** sunt până astăzi, și apoi părțile aceste sunt romanizate mai de multu decât Gallia Cisalpină.

Din lucrările limbistice a lui Bärnuțiu, despre cari amintește și Cipariu și Maiorescu în scrisorile de susu numindu-le »interesante» din tôte punctele de vedere, estragemu cea ce urmază; căci dacă nu le-a fostu atunci timpul să se publice, precum țiece Maiorescu, încăi se le publicăm astăzi.

Bärnuțiu sa ocupatu în Italia mai cu sémă cu študiarea dialectelor: *pavesu, toscanu* și *milan-su*, și comparându-le pre aceste cu limba românească a ajunsu la nesce rezultate, cari sunt de natură câtu potu să arunce lumină și asupra unor cestiuni multu discutate și ventilate de cătră filologii noștri.

Bärnuțiu scrie:

Cea mai însămnată identitate a dialectului Pavesu și a limbei noastre este, că în limba Pavesiloru se află **ă** ca și întru a noastră; p. e. Pavesulu scrie **lana** și pronunță **lănă**, ca și noi; Domnul Gambini¹⁾ țiece, că acestu sunetu particulariu e greu de regulatu. Io l'am ascuratu pre D. Consiliariu Gambini, că acestu sunetu particulariu le dă de capu și ortografiloru noștri, și că la noi cu atātu e mai greu de regulatu, că în limba noastră se mai află încă unu asemene sunetu, care nu vrea să se supună la ortografia latină.

Identitatea acestui sunetu la două popöra atātu de îndepărtate unu de altul e documentu pentru vechimea lui cea minunată.

Mai au Pavesii și alte proprietăți în limba loră comune cu noi în forma și materia limbei p. e.

1) Nu termină cuvintele în **o** ca și Toscanii de astăzi, ci le pronunță ca noi și alte dialecte italiene p. e.:

<i>Pavese.</i>	<i>Italianu Toscanu.</i>	<i>Românescu.</i>
Vin tulbaer	vino torbido	vinu tulbure.
Brut temp		
(di tempo)	bruto tempo	timpu uritu.

Pavese. Italianu Toscanu, Românescu.

Argint viv	argento vivo	argintu viu.
Muchaet de candila	— —	Mucu de lumină.
Arch intreg	arco intiero	arcu întregu.
Azzal	aciario	oțelu, amnariu.
Instan	questo anno	estu anu.
Cancar	cardine	țină.
Un car	un carro	unu caru.
Fèugh	fuoco	focu.
Fum	fumo	fumu.
Fus	fuso	fusu.
Cioch	ubbiaco	betu de vinu.
Moch	ottuso	muchia cuțitul
		adeca ce nu e
		ascutitu
Orz	orzo	orz.
Ours	orso	ursu.
Pjin, pjina	pieno, piena	plinu, plin.
Saebaer	Massello	ciubaru (in care fierbu hainele).

2) Pavesii nu dicu **di** ca Toscanii ci **de** ca noi, seu **aed** p. e. dami un toch aed pan, pronunță: dami un toc ad pan — dami o bucată de pane.

3) Pavesii scriu **ciesa** (chiesa), **ciamà** (chiamare), **ciar** (chiaro), **ciaror** (chiarore) **ciusa** (chiusa) și pronunță ca Năseudenii: **ciezà**, **ciamă**, **ciar**, **ciaror** etc.

4) Articulul Pavesiloru e **ael** pronunță: al p. e. ael carbon; pron. al carbon; ael muchaet pron. al muchat. Sătenii din giurul Paviei dicu și ul badi în locu de ael badi.

5) Infinitivul Pavesiloru lasă afară terminațiunea **ro** p. e.:

<i>Pavese.</i>	<i>Toscanu.</i>	<i>Românescu.</i>
Arà	arare	a ara.
Bofà	boffare, soffiare	a sufla.
Cantà	Cantare	a cânta.
Daescalzà	scalzare	a lua pământul
		mai alesu de pre
		lângă cucuruzu ca
		să fructifice bine.
Daescusi	scucire	a descose.
Daesfà	disface	a desface.
Daesfilà	sfilare	a desfira.
Daesligà	dislegare	a deslega.
Daespojà	spogliare	a despoia.
Daestopà	sturare	a destupa.
Entrà	entrare	a intra.
Daesvizzià	svezzare	a să desveta.
Scurtà	far più corto	a scurta.
Giugà	giocare	a juca.
Svergolà	voltarsi, contorcersi	a să svergoni.
Mojà	intingere	a moia.
Tajà	tagliare	a tăia.
Zapà	zappare	a săpa.
Vedè	vedere	a vedea.
Legg	leggere	a lege.

¹⁾ Dr Carolu Gambini, autorul unui vocabulariu pavesu italianu, cu carele a avut Bärnuțiu multă corespondență literară.

<i>Pavese.</i>	<i>Toscanù.</i>	<i>Românescù.</i>	<i>Milanese.</i>	<i>Toscanù.</i>	<i>Românescù.</i>
Piangg	piangere	a plânge.	Destend	distendere	a destinde.
Ordi	ordire	a urzi pânsa.	Destoppà	sturare	a destupa.
Senti	sentire	a sânti.	Desuni	disunire	a desunî.
			Domestegà	domesticare	a dumenticî.
			Dormi	dormire	a dormi.
			Donà	donare	a dârul.
			Doss	dosso	dosù.
			Entrà	entrare	întrâ.
			Famejà	famiglia	femeiã, fameliã.
			Famm	fame	fóme.
			Förcon	forcone	furconiu.
			Formagg de sbrinz		brânzã.
			Gaijnna	gallina	gãinã.
			Gora	gola	gurã.
			Imboccà	imboccare	îmbucã.
			Indrèe	indietro	înderetù.
			Inluminà	illuminare,	a înlumina.
			Intrattanta	frattanto	într'atãta
			Intreg	intiero	întregù.
			Inverna	inverno	iarnã.
			Lazz	laccio	laþiù.
			Elastegh	elastico	elastecù.
			Lendena	lendine	lindinã.
			Lèssia	civea	leasã.
			Mai	maglio	maiù.
			Medegh	medico	medicù.
			Mei	miglio	mei.
			Messèe	nonno	moþù.
			Mo	ora, adesso	amu.
			Molg	mugnere	mulgù.
			Nas	naso	nasù.
			Omett de nev	bambocci di neve	omëtù.
			Omm	uomo	omù.
			On	uno	unù.
			Orb	cieco	orbù.
			Ordi	ordire	a urzi.
			Orz	orzo	orzù.
			Os	osso	osù.
			Paja	paglia	paie.
			Peti	appetire	a peþi.
			Portegh	portico	portecù.
			Piasever	piacevole	plãcutù.
			Pati	petire	a pãþi.
			Ptru	tru	vorbã cu care sê chiamã þi sê mânã vitele în Ardealù.
			Puiù	pello	puiù.
			Ramm	rammo	ramù.
			Rar	raro	rarù.
			Restell	cancello	resteu.
			Rumegà	ruminare	a rumega.
			Scerr	cerro	cerù (lemnù).
			Sach	sacco	sacù.
			Sciresa	ciliegio	ciresù, ciréþã.
			Scurtà	scortire	a scurta.
			Scusà	scusare	a scusa.
			Segra	segale	sëcarã.
			Sgor	volò	sborù.
			Sgorà	volare	a sbura.
			Sgrisor	ribrezzo	sgriburire.
			Sgrisorà		a sgriburî de frigù.

În totù loculù unde e *daes* sê pronuncia ca *däs* așa: *däspoiã*, *dästopã*, *däsligã*, *däsviziã* etc. Pavesiî dicù: aem par (pron. âm par) 'mî pare. Pavesiî nice pre Milanesi nu-i întëlegù întru tôte, þi mai puçinù apoi pre Bergemani (Bergamo) þi pre ceialalþi. Dacă te-ai dedatù câtvã cu dialectulù pavesù, pre cetãþeniî din Pavia totù i mai întëlegi, ma cândù sê adunã la olaltã multa povera gint de montanari, þi vorbescù între sine, nu poþi întëlege nemicù din gura lorù.

Am la îndãmânã unù vocabulariù Milanese-italianù lucratù de Professorele Giuseppe Banfi, care spune în prefaþiunea vocabulariului în care þenutù alù Italiei sê vorbeþce acestù dialectù; dice cã din câteva nume proprii sê vede, cã acestù dialectù ar' fi fostù usatù în sêclulù XII; din alù XIV suntù documinte. Dar' ôre din cuvintele, formele þi dicerile, care le au identice cu noi sêu fórte asemenea, nu sar' potea induce, cumcã ar' fi fostù usatù þi înainte de seculù XII. Sê vedemù câteva esemple de asêmânare între dialectulù milanese-italianù þi limba romãnã.

<i>Milanese.</i>	<i>Toscanù.</i>	<i>Românescù.</i>
Afond	profondo	afundù.
Aj	aglio	aiù (fa onã corona d'aj — a face una cununã de aiù.)
Arà	arare	ara.
Arch	arco	arcù.
Arent	presso, accanto	în arëtù.
Sta arent	star vicino	a sta în arëtù.
Argent viv	argento vivo	argintù viu.
Ars	asciutto	arsù.
A avè la bocca arsa,	Aver la bocca asciuta,	a avè gurã arsã.
Asen	asino	asinù.
Avè	avere	avea.
Azzal	acciaio	oþãlù.
Batt	battere	a bate.
Cancheu	cardine	þiþinã.
Capp	cap	capù.
Carpen	Carpeno	carpãnù.
Carr	carro	carù.
Ciamà	chiamare	a chiãma.
Costreng	costringo	constringù.
Cottcodesch	schiamazzare	a cotcorozî.
Descaregà	descaregare	a descãrca.
Descolz	scalzo	desculþi
Descolzã	spogliare pede gamba di calza-mento	a desculþa.
Descusi	discutere	a descóse.
Desmonstrã	dimostrare	a demustra.
Desonest	disonesto	desonestù.
Despettenã	spettinare	a desþeptina.
Despropria	spropriare	a desþpropria.

Milanese.	Toscanù.	Românescù.
Somenà	seminar	a sëmàna.
Sottman	sottomano	sumanù.
Sottmanega	sottomanica	sumànecà.
Spantegà	spargere	a spinteca.
Spantegàa	spezzato	spintecatù.
Strambà	sconciare di ma- no piede etc.	a stràmba.
Strambadura	sconciatura d'un piede	stràmbaturà.
Stranudà	stranutire	a strànuta.
Spiret	spirito	spiretù.
Mett gio l'uga in del spiret		a pune strugurii în spiretù.
Stravecc	stravecchio	stràvechiù.
Sgari	gridare	a sghera, sbiera.
Stravedè	travedere	a stràvedea.
Streng	stringere	a stringe.
Sugà	asciugare	a usuca, a usca.
Svergolà	staviggere	a svèrgolì.
Tajà	tagliare	a tăia.
Tajec	tagliere	tăierii.
Tej	taglio	teii.
Temporii	a buon' ora	timpurii.
Termen	termine	terminù.
Tes	paluve	tèu.
Tèved	tepidò	tepidù, nice caldù nice rece.
Trii	tre	trei, trii.
Trià	tritare	a triera.
Traffega	trafficare	a trafica.
Uga	uva	strugurù.
Umed	umido	umèdù.
Vas	vasso	vasù.
Vedè	vedere	a vedea.
Vedell	vitello	vițelù.
Vegni	venire	a veni.
Vell	velo	vèlù.
Vend	vendere	a vinde.
Veng	vincere	a învinge.
Verz	cavolo	verze.
Vesin	vicino	vecinù.
Vin	vino	vinù.
Vin vece		vinù vechiù.
Vin torber	vino torbido	vinù turbure.
Vorè	volere	a vrè.
Vuj	vuglio	voii.
Vun, vunna	uno, una	unù, una.

(Va urma.)

DRAGOSTEA UNCHIAȘULUI.

— Novelă originală. —

(Fine.)

Bêtrâniî nu o au întreatù cine-i acela ce nu-i
ei dragù, cãci ce nu sè şci într'unù satù?
— Şciai ei de cine e vorba.

— D'apoi acuma ce sè facemù? în-
trebà în urmă moşù Pantilimonù?

— Io şciu unchiaşule ce sè facù. —
M'oiù duce, şi m'oiù prăpădi ore-unde, sè
nu-mi audă nimenea de veste.

— Hm, sèracă fètã!

— Cã mai suntù ómeni în lume, şi-lù va
aduce D.-dèu şi pe alù meu. Ce folosù cu silã,
fãrã dragoste. — Tata mē totù îndemnã, mama
e mâniaşã — oh unchiaşule, nu şcii ce plângù eu
— dîsè copila; şi mersè la unchiaşulù sèu, şi-i
sèrutã mãna cu lacrãmî.

Pe bêtrânulù l'a prinsù mila, — şi-i mägulea
óre-cum cã nepoşica la elù cautã scãpare şi mân-
gãiere.

Şi strinsè copila în braşie.

— No, nu te supèra draga moşului, cã a fi
cum a vrea D.-dèu. Şcii tu cã tu eşti draga
unchiaşului. — Şi apoi dragostea unchiaşului încã
plăteşce ceva.

— Cã la dragostea unchiaşului am venitù
io. Sè mi ajute ea, cã alţii nu-mi ajutã.

Bêtrânulù aşa sè îndoişã.

— No, lasã sè vedemù ce plăteşce dragostea
bêtrânilorù — dîsè moşù Pantilimonù netedindù
copila pe frunte.

* * *

Ce au coptù, ce n'au coptù bêtrâniî preste
nopte — ei şciu. — Dar' còlea cândù sè făcea
diuã, bêtrânulù chiãmã pe Naşcu la sine.

— Mèi copile, şcii tu una?

Naşcu risè, vèdèndù pe bêtrânulù în voia
lui glumètã.

— Mèi, gatãte. În haine de sèrbãtore, cu
penã 'n cãciulã — şcii, ca şi cândù ai merge a peţi.

Naşcu stãtea şi privia la elù. Nu şcia de ce
e vorba.

Bêtrânulù sè apropiã de elù, i pusè mãna
pe umèrù, apoi dîsè cu vorbã aşedatã, ca şi cândù
ar' vorbi cãtrã fiulù sèu:

— Bãiete! La mine ai crescutù mare, şciu
cine eşti şi ce plăteşci. Ai fostù copilù bunù, slugã
credinciosù. Ai fostù sirguitoriù, harnicù şi gri-
gitoriù. Mai ascultatù, mai cinstitù şi mi-ai aju-
tatù la bêtrâneşele mele. — De cei bunî sè îngri-
geşce D.-dèu prin slugile lui.

Naşcu stãtea smeritù şi cu cinste înaintea
bêtrânului. — Moşù Pantilimonù sè pusè pe o
lavitã, şi încotî pe mèsã, — sè pãrea cã nu-i elù
celù glumètù.

— Fètumeu, — io-sù bêtrânù, — slãbescù,
şi mē apropiu şi eu pe tótã diua de mórte. Am
fostù stringãtorii şi am avutù rivnã în tótã viéşta,
sè grigescù de ce mi-a lãsatù pãrintii, şi sè adaugù.

Luarea de pre cruce a trupului lui Isus.

— D.-dĕu mi-a ajutatŭ la tóte, — dar' copii nu mi-a datŭ.

Bĕtrána ŝedea pe vatră ŝi-ŝi ŝtergea ochii de lacrămi.

— Dorescŭ sĕ am unŭ copilŭ pe cine sĕ-mi lasŭ averea; ŝi dorescŭ ca averea mea sĕ nu sĕ împartă nici după mórte. Mĕi! tu eŝti copilŭ bunŭ; te-oii lua de sufletŭ! Vei fi copilulŭ meu, ŝi vei moŝteni după mine totŭ. Fii cu minte, cu cumpĕtŭ ŝi cu socotĕlă; cã-i mai greu a fi cu minte ŝi cu cumpĕtŭ cândŭ eŝti avutŭ decătŭ cândŭ eŝti sĕracŭ.

Naŝcu iŝi rĕdică mâna la ochi, ŝi-ŝi ŝtersĕ o lacrimă ce-i veni fără voie. Apoi sĕ plecă, ŝi sĕrută mâna bĕtrânului, — apoi a bĕtrâniŭ. — Plângea ŝi nu putea dĭce atăta: mulțumescŭ.

Într'unŭ târziu i-ŝi pusĕ mânila cruce pe peptŭ, ŝi dĭsĕ: Dómne, multŭ bine 'mĭ dai, ŝi nu 'sŭ vernici de elŭ.

Stătura unŭ timpŭ toți trei. Toți erau îndoiŝați.

Bĕtrânulŭ sĕ scolă, sĕ scutură odată, ŝi sĕ făcŭ iară celŭ vioiŭ.

— No copile, — mergi ŝi te îmbracă; dar' voinicŭ ŝi frumosŭ cum e păunulŭ, — apoi vino cã ț-i-oii mai spune ceva.

* * *

Dar' lelea Cătălină una dĭcea, două făcea. — Unde 'ŝi punea ea mâna ŝi gurița, sĕ făcea ispravă. Cine e de una, e ŝi de alta.

A vorbitŭ, dar' a ŝi făcutŭ.

Nița ŝcia cã-i va veni pețitoriŭ, feciorŭ avutŭ, cu boi mulți, — dar' nu ŝcia cândŭ.

Dar' mama ei sa îngrigitŭ sĕ vină îndată. Iute ŝi bine.

Ei — dĭcea ea, — vorŭ veni pețitori, va face ospĕțŭ mare, — paradă mare ŝi vorbă mare. Pe Nița o vorŭ pripĭ fără veste, ŝi sa da pĕrului. Apoi sa face veste prin satŭ, s'or' deda a vorbi de nuntă, de zestre ŝi de binele ei, — ŝi o vorŭ îmbĕta cu vorbă bună ŝi cu apă dulce.

În séra acea cândŭ a mĕrsŭ ea la unchiașulŭ, — ea nu ŝcia cătŭ de curundŭ va da sórtea preste ea. Dar' lelea Cătălină făcusĕ tĕrgulŭ. Socotĕlă fără birtașŭ.

Cum e pe mâne erau sĕ vină sĕ o céră. Feciorulŭ celŭ avutŭ cu boii cei mulți.

Nița nu ŝcia nimicŭ din cele ce sĕ pregăteau.

Dar' nici lelea Cătălină nu ŝcia ce sĕ plămădisĕ preste nópte. — Nóptea acea fusesĕ o nópte cu vraciŭ.

Deminĕță sĕ scolară la badea Petre toți. Sĕ pusĕră cósțele la focŭ, sĕ mătură în casă cum e oglinda, sĕ învĕsură perinele pe patŭ, sĕ așternŭ mĕsă mare, sĕ încărcă ŝi sĕ împĕnă cu bucate ŝi cu beuturi.

Nița totă tremura.

— Ce-i astăđi mamă? întrebă odată.

Cătălina o trasĕ la o parte, ŝi numai așa, în șóptă, ca unŭ lucru de bucurie, ca o taină, dĭsĕ:

— Gatăte Niță, cã ne vinŭ pețitori.

Nița sĕmți trecŭndu-i fiori prin trupŭ.

Dar' cândŭ dĭsĕ mama vorba — pe afară sĕ ŝi audĭ unŭ adevĕratŭ tololotŭ.

Ușa sĕ deschisĕ, ŝi întrară — pețitoriŭ.

Dar' nu era feciorulŭ celŭ avutŭ, nu celŭ cu boii cei mulți; ci era feciorulŭ celŭ sĕracŭ, Naŝcu.

Dar' venia cu stĕlpŭ b inŭ. — În frunte întră moșŭ Pantilimonŭ, cu gură mare ŝi cu voie mare, — ŝi stătŭ în mijloculŭ casei.

— Frate Petre, dĭsĕ moșnĕgulŭ. Preste nópte mi-a datŭ D.-dĕu unŭ feciorŭ, — ŝi acuma vreau sĕ mi-lŭ însorŭ.

Lelea Cătălină făcŭ ochi mari.

— Mi-am luatŭ copilŭ de sufletŭ — continuă moșŭ Pantilimonŭ, — ŝi-lŭ lasŭ de moșcenitoriŭ. Dar' mi-ar' trebui ceva, o pĕnă frumosă mi-ar' trebui în casă; sĕ-mi ridă, sĕ-mi înflorĕscă ŝi sĕ mĕ veselĕscă.

Toți stăteau ca înlemniți. În celŭ dintăiŭ momentŭ nu ŝciau unde ŝi cum sĕ 'ncĕpă vorba.

Dar' Nița furișă o privire ca o săgĕtă côle cătră Naŝcu, ŝi Naŝcu-i rĕspunde ca într'o clipită.

— Mi-a datŭ D.-dĕu ŝi mie, v'au datŭ D.-dĕu ŝi vouĕ; haid' sĕ împărtășimŭ ŝi ómenii cei buni. Naŝcu e copilulŭ meu; eu i dau avere, dați-i voi stăpână la ea.

Badea Petre privia la Cătălina — sĕ temea sĕ 'ncĕpă elŭ — lelea Cătălină sĕ uita la fĕtă, fĕta sĕ uita la Naŝcu, — ŝi moșŭ Pantilimonŭ stătea mare ca unŭ prorocŭ în mijloculŭ casei.

— D.-dĕu le mĕsură tote dragii moșului, fie voia lui — dĭsĕ moșŭ Pantilimonŭ.

— Aminŭ, dĭsĕ lelea Cătălină de lângă vatră.

— Aminŭ, D.-dĕu e Domnulŭ — dĭsĕ badea Petre cu bucurie.

Și Nița ŝi Naŝcu îmbrățioșară ŝi sărutară pe lelea Cătălină, pe badea Petre apoi pe moșŭ Pantilimonŭ.

Badea Petre strĭnsĕ pe Nița în brație cu dragoste părintĕscă ŝi o sărută.

— Veđi tu draga tatei: D.-dĕu direge sórtea nóstră. Orĭ ce vrea omulŭ, fără D.-dĕu nu sĕ clătĭnă frunđa pe pomŭ. Iată, voia lui D.-dĕu.

— Și dragostea unchiașului — dĭsĕ copila, întĭndĕndŭ mâna cătră moșŭ Pantilimonŭ. — — — — —

Și pe cândŭ sa tređitŭ celŭ cu boii Nița era încredințată.

Și-au urmatŭ strigările, ŝi apoi a urmatŭ nunta, ŝi apoi fericirea.

La avere au rĕnduitŭ D.-dĕu omŭ harnicŭ, ŝi omului harnicŭ ia rĕnduitŭ avere.

Și la tóte aceste o flóre de nevastă cunună la operă.

V. R. Buticescu.

SÓRTEA VĒDUVEI.

(Urmare.)

Înainte de a fi sosit în camera sa de lucru, coconul Tăpălăgescu întâlnește pe doi dintre colegii săi, șefi ca și dînsul, și pe șeful general, care păreau că-lu așteptă. Aceștia îi făcuseră semne de bunăvenire încă de departe, iar după ce coconul Tăpălăgescu sosi, se grăbiră toți trei a-i strînge mîna cu osîbită căldură.

— »Te pismuiesc, dragă Tăpălăgescule,« dîse unul dintre cei trei colegi, »pentru fericirea de care ai parte. Unu ângeru de femeia bună, pacinică, totu-dé-una veselă, în scurtu unu ângeru de soție e cocóna Tăpălăgescu.«

— »Da,« adăogă alu doilea colegu, »Tăpălăgescu e de invidiat; are o femeia, despre care eu, care am avut onórea a-o vedea și acasă, potu mărturisi că și în familia e adevăratu ângeru.«

— »Da-a-a-a, fără îndoială,« — suspină coconul Tăpălăgescu închiindu-și cu nervositate haina de pîrea că-și strînge sufletul pentru ca să nu-lu părăsescă.

— »Alte femei,« — urmă cu vorba ântaiulu admiratoriu, — »suntu pe stradă ângeri, iar' acasă — vai de sufletul omului care le are de soții!«

— »Sermanii loru bărbați!« — oftă în urmă și celú de alu treilea colegu alu coconului Tăpălăgescu, — »totuși cu minte omú suntú eu că rămân holteiu!«

Coconul Tăpălăgescu nu era dintre ómenii căsătoriți cari au obiceiul să felicite pe burlaci pentru viața acestora. De astă-dată însă era cătu p'ací sê-i dee dreptate colegului sêu. Nefiindú în obiceiul lui de a-și compromite familia prin aprobarea hotărîrii ce au luatú unii bărbați de a nu să căsătorí, coconul Tăpălăgescu să stăpâni și cu acestú prilejú.

Rea nu era cocóna Tăpălăgescu. Era însă pornită spre nemulțumire. În bunătatea lui, bietul Tăpălăgescu era mai nenorocitú din pricina că o credea pe dinsa nefericită. Dînsul afla însă despăgubire pentru acesta în cei doi copii pe care i-i avea. Și netăgăduitú atătú băiatulú în vréstă de vre-o șese ani, câtú și fetița, cu doi ani mai tinéră decátú miculú Tăpălăgescu, — erau ca doi ângerași. Frumoși erau copii și cu minți și simțiau o osêbită tragere de inimă cătră tatálú lorú, care fie din dragoste părintescă, fie din pricina neînțelegerii cu muma copiilorú, să ocupa multú cu micuții. Începusé a-lú iniția pe miculú »moștenitorú alú tronului« în tainele cetirii, i-lú învățasé a rostí câteva cuvinte franțuzesci și aprópe pe atâtea nemțesci, iar' mititica Tăpălăgescu își regula cu ajutoriulú tatá-sêu feliulú de a gândí corectú asupra păpușii și acum însași ajunsésé profesóra pisicii, prietena ei, pe care o învăța a nu să mieuna fără înțelesú.

Cândú avea puçinú timpú liberú coconul Tăpălăgescu dedea ordinú visițiului să înhame caii la trásurá și își plimba copii. Cocóna Tăpălăgescu

nu era nici-odată dispusă a eși cu copii la plimbare, că-cí: »Destulú e de dimineța până séra sê-i îmbrăcú, sê-i învățú, sê-i hrănescú« — obiceiua dinsa a rêsponde totú-dé-una decâte-orí coconulú Tăpălăgescu o invita să iasă la plimbare cu toții.

Dar' să urmămú înainte cu povestirea pătânilorú bietului Tăpălăgescu.

După órele de birou, astădi mai curéndú cu o jumétate de césú, coconulú Tăpălăgescu își desbracă haina de birou, își luă pe cea bună, pusé mîna pe pâlăria și bastonú, salutá pe colegi și eși. Acesta era unú minutú, pe care funcționarii subalterni aveau datină a-lú așcepta cu dorú, pentru ca să urmeze și ei exemplulú șefului.

Pe stradă i-se întéplă coconului Tăpălăgescu că șefulú sêu de divisie i-lú luă de braçú și-lú portá de câteva-orí în susú și în josú în vederea publicului. După acéstă dovadă de înaltă grație, era lucru de sine înțelesú că și coconulú Tăpălăgescu — alt'cum unú omú de modestie proverbială — crescú cu câțiva centimetri. La despărțire, colegii lui Tăpălăgescu păreau mai afabili; cu unú omú distinsú ast'felú de șefulú sêu, voiau toți să se întâlnească de sérá pentru o órá-dóuě la birtú.

Numai până aprópe de locuința lui a ténutú vreme bună. Din feréstă dinspre stradă i-și trasé capulú draguța lui soție fără a-lú învrednici de o privire. După ce a suitú scările la etagiulú ântâiu, unde avea locuința, a trecutú pe la usă bucătăriei, în care vócea cocónei Tăpălăgescu să încerca a întrece larma vaselorú aruncate cu hărniciă în drépta și în stânga. Nu era însă obiceiulú cocónului Tăpălăgescu a intra în bucătărie. O luă dar' înspre odaia copiilorú. Copila de vre-o patru ani, să juca cu păpușile; băietulú trágea cu creionulú figurí neînțelese pe unú petecú de hărtie. Ací i-și redobândí coconulú Tăpălăgescu curagiulú; la intrarea sa améndoi copii dederă năvală asupra lui sărutându-lú, căutându-i buzunarele. După multe dovedí de adevărată bucurie, miculú Tăpălăgescu i-și făcú răportulú obiceiuitú că în odaia de alăturea suntú grămădite bucatele ce erau oséndite a să consuma cu prilegiulú seratei de ađi.

În vreme-ce coconulú Tăpălăgescu i-și petrecea cu copii, în sufragerie să petrecea revoluția cu arangiarea mesei. Dacă numai a decea parte din cele ce i le spunea cumnata sa — d.șóra Constanța — fetei de serviciu, ar' fi fostú adevărate, ar' fi fostú o infamie că acesta mai suferé să o încăldescă și pe ea sfântulú sóre. În sfêrșitú să aúdi în cameră și vócea cocónei Tăpălăgescu. Póte că să va fi greșitú bietulú Tăpălăgescu cândú i-sa părutú că aude din gura soției lui cuvintele: »elú bărbatulú meu, alú têu. . .« În sfêrșitú însă trebuia sê-i linișcescă pe copii asigurându-i că »mama« nu e supérată, ci strigă din pricina bucuriei ce i-o facú ei, copii, căci suntú buni și stau linișciți în camera lorú.

La urma urmelorú să face tăcere, sosește cocóna directórá, cocónele A. B. C. și tótă ceta obiceiuită a face onorulú meselorú bogate ale co-

cónei Tăpălăgescu. Tóte au fostú primite cu unú surisú, cu o glumă, cu rogarea a sê face de casă și a lua loculú cuvenitú la mész.

Începe lupta; pocnescú, sê servescú felíu de felíu de bucate. Ușa camerei în care era coconulú Tăpălăgescu, sê deschide și guvernanta întră cu nișce dulceturi pentru copii. Acestia coboră de pe genunchii tatălui lorú, iar' coconulú Tăpălăgescu crede că a sositú clipita potrivită pentru a pleca la birtú. Sărutându-si copii și dându-le, în interesulú bine priceputú chiar' alú lorú, sfatulú sê fie linișciți, ca nu cumva mama sê fie supérată la munca de astă séră, coconulú Tăpălăgescu sê găteșce de ducă. Ca unú bărbatú cinstitú dinsulú sê mai opreșce la ușa din sala de întrare, pentru-ca vedêndú din întêmplare pe soția sa sê-i dîcă: »La revedere!« Noroculú n'a fostú însé cu elú; în locú de femeia-sa i-a eșitu înainte cumnătică-sa, d.șóra Constanța, care l'a congediatú cu vorbele: »În sfêrșitú ar' fi timpulú sê ai pace cu soția; în familia nóstră nu erau obicinuite ast'feliú de șcene.«

Coconulú Tăpălăgescu sa făcutú că n'aude și plecà repede, căci simța cum i-i urcă sângele la creeri și mâna i-se face pumnú.

(Va urma.)

Cornelú Popú Păcurarú.

Christosú a înviatú!

*Astădi este o di mare de serbatú,
O cinsteșce totú creștinulú căci Christosú
[a înviatú.
Cu elú a venitú în lume fericirea, libertatea,
Din mormêntú a eșitú viéta și din selavi
[egalitatea;
Salutare dar' Române și Christosú a înviatú!
A înviatú și tóra ta: România e regatú!*

*Tu fetitá de la tóra cu flăcăulú fétú-frumosú,
Prinde hora mare, mare, căci a înviatú
[Christosú!
Tu bêtrâne în potere uitá griție și nevoi,
Voi séraci vé 'nveseliți și Christosú a fostú
[ca voi;
Salutare dar' Române și Christosú a înviatú!
Ađi fii veselú, uitá tóte, Romania e regatú!*

*Salutare scumpá tóra, care susú te-ai rēdicatú,
Imbrăcatá în fericire cu coróna de regatú;
Ađi din ceriú la tine catá Mircea, Ștefanú
[și Michaiú
Și ostașii morți in luptá te salutá in dulce
[graiú;
Salutare Românie și Christosú a înviatú!
Fiiulú salutá pe mamá și suride la regatú!*

Th. Balassan.

Cornulú.

— Schiță. —

I.

 Din tufișulú de lângă lacú duiósa »bună-séră« rēsărea tainicú legânându-sê acum pe-o frunđă acum pe alta. Zefirulú sușuia printre trestia pãrlitá de vremea bêtrână ce-i sta în spate. Luceferii de focú priviau cu dragú spumele isvorului ce sê grăbia în matca lacului. Linișcea dulce stăpána codrulú reintineritú și abia din cândú în cândú s'auđa flomela preludându pe fagii cin apropiere, viersuri jalnice isvorite din dorerile iubirei; ea i-și așcepta soçulú, dar' elú nu mai sosia.

Nalta iérbă sê mișca tainicú atingându-și vírfurile firú de firú în sêmnú de dragoste. Cãrdurile cerbilorú luau poticile de-arêndulú spre laculú încárcatú de vâpața crăesei noptii, în jurulú căruia sê lăția o poená frumosá, preseratá ici-colo cu tufari veseli. Cu glasú domolú vântulú mulcomia suspinele tristului isvorú sub acărui straturí de apă, pietrișulú sêmena cu bobí de aurú, cândú Hyperiau cu Sirius sê oglindeau în elú.

Nimeni nu potea înțelegé taina acestei nopti, pentrucă nu este făcutú nimeni ca s'o înțelegá... Pedurea și copilaria suntú dóuê surori bune. În adênculú celei de antaiú s'ascundú comori neprețuite de frumșeti; iar' în ochii celei de-a dóua rēsaru frumșetile sufletului omenescú.

De haina acestei nopti anináu dóuê inimí, carí la sunetulú cornului treserirá și întâlnindu-se și ciocnindu-se una de alta, din ele au scăpăratú schinteia fericirei.

Lângă lacú ședea tinêrulú păstoríu. Prin șuvițele-i de pèrú foșnea adierea liná a vântului. De-asupra creșcetului sêu sê legána crénga unui teiú. Genele lui clipeau mai antaiú încetú, și-apoi mai tare până ce mintea-i adormí. Piorulú dreptú atêrna de țermurea lacului, atingându spumele lui, și cum stá elú așa unú somnú molaticú i-lú cuprinsé în braçiele sale. Mânile lui zăceau cruce pe pieptú. Greurușii colindau în jurulú capului sêu și elú par' că le auđia glasulú lorú sêcú cum sê întrețese prin pánza visului de care era cuprinsú... Elú visa că trēsărindú laculú din trestia înaltá s'apropie spre elú într'o luntre frumosá făcutá din aurú crăiasa lacului așa de blândá, așa de frumosá, așa de mlădiósá. Dar' i-se parea că laculú fuge departe, departe; ca neguri dese slobodă ceriulú pre suprafația lacului și că luceferii de focú prefăcuți în totú atáța cheruvimi, sê legănau prin întunecósa negurá. Unulú dintre ei sê atinsé de elú și încetú pe nesêmțite i-i furá fluerulú de după șerpáriú. Și totú așa visa că elú tređindu-se lipsitú de cea mai scumpá moșcenire ce ia lăsatú tatálú sêu, o luá în pribegie cutrierându lumea întrégá după fluerulú pierdutú, și cândú ajunsé iar' acolo de unde a plecatú pe țermurulú lacului ședea crăiasa lui, imbrăcatá în hainá de mirésá, cu

lauri pre frunte tînându în mîna dreptă fluerul său. Cum sa bucurat el. . . Dar' n'a avut de ce, căci ea aruncă fluerul în mijlocul lacului, și de-acolo undele-lu luară și-lu frămîntau și-lu isbiau cîndu la o parte cîndu la alta, pînă ce dispărî din vederea lui. Și visa mai departe că elu plîngea de dorul fluerului, și-și sîmța inima rînită de-o tainică dorere. . . .

Cîndu sî tređi mieđul nopței era aprópe, iar' miórele strigau strînsé tóte în jurul lui. Bălanu credinciosul său cîne i-și pusé laba în peptulú său și-lú sgătaí. La ce clu trebuí sî se trezescă.

II.

Era pîtrunsu de jale iubitulú, mândrulú codru, cîndu vesela »bună deminétă« ciripia din hucégulú tinêrú. Și cum nu, cîndu ochiú isvórelorú lui și urechile ăopacilorú bîtrâni, vedeau și audíau ce nici-odată n'au mai vedutú nici n'au mai audítu. Pe-o cărare ăotitá cîndu ăiua i-și redica pleópele, migîndu prin crângu zorile, cîndu popórele codrului începú a furnica în susú și în josú, treceau dóue fințe necăgite, unú moșnégu și o copilá. De-o cărre bîtrâná asemenea lui sî redíma bîtrânulú părinte acărui plete argîntii sî legánu pe umerií aprópe golí. Hainele lui róse de dinții vremei tremurau, tremurau pe membrele-i slábite cîndu ochiú lui marí și întunecați scufundați în capú, sî învîrteau c'o lenie prefăcutá în orbitele cercuite de pielea sbărcitá. Sîrmanulú bîtrânú, ce de nevoi trebuie c'a suferítu căci nu-i venea a crede zorilorú carí sî cercau sê-lú convingá despre sosirea deminetei. Gîndurile lui sburau departe la ăile trecute, la vremile de aurú cîndu elú era stêpánulú acestorú codri. Aláturí pása frumoșa lui copilá, o románcutá sprintená ca o căpriórá, veselá ca aurora, frumósá ca zorile.

— Hei Florico, de multú ce plecărámú, am obositú de totú. Mi sî îmbráncescú peciórele, mánile și întregú trupulú. Și-apoi sa mai pusú si pécătósa de fóme sî-mí facá și ea necazú. Nu mai potú merge. Ai tu ceva?

— Am dragá tatá pučinú málaiú și câteva póme uscate. Sî ședemú colo sub stejarulú ce sî vede dinaintea nóstrá. Muschiulú móle și verde í-ți va slugi de șeđutú bunú. Haid' sî grábimú páná acolo; de-alátura stejarului rêsare ócheșulú isvorú. Vomú ímbuca pučinú málaiú și vomú bea apă. Apoi . . .

— Apoi vrei sî ăici cã plecámú mai departe. »Mai departe, mai departe,« decándu ăicemú totú așa, fără de-a mai ajunge la țéntá.

— Ce sî-i facemú tătucule nevoei și silci. Suntemú născuți ca sî patimimú. Ne va da Domneđeu și nóue odatá vre-unú bine. Sî blemú dará mai departe.

Sub vechiulú stejarú lângá ócheșulú isvorú Tóderú cu Florica dulmicau fărmaturile de málaiú, căruia dreptú gárniturá-i servia păturile de mere uscate ce le-a pregătítu Florica astá-vérá. Dupá ce moșnégulú i-și potolí încátva hámisita de fóme,

Florica grábí la isvorú, i-și pusé mánile lângá olaltá, luá cu ele apă și adápa pe tatálú-séu.

— Vai Floricá, Floricá, cîndu o sî ajungemú la țéntá?!

— O, iubite tatá, nu desnădeșduí în calea nóstrá lungá! Ajunge-vomú odatá acolo unde póte, blándeta și cu ura și-orú da rêsboiú de mórte.

— Nu te pricepú Floricá.

— Nu mî pricepi? Ian' uitá cum cólea preste cale furnica rêsboiesce cu gónga puturosá.

În clipele acestea colo în josú pe vale, suna talanga turmei și-o doină de păstoriú. Florica dreptú în sufletú, lovitá de-a lui jale, urechia sa i-și plécá, s'audá și mai bine cum dragile mióre în behehetú prea dulce, îngána cu păstoriulú unú cîntecú tânguiosú. Iar' colo susú pe stâncá, cum cornulú sî aude, mánându la vênátóre copoií lungí în labe și arma în crângu trosnindú. Florica apoi i-și ínmóie pecioru-i de feciórá în ócheșulú isvorú, care sîmțindu-i urma tresare ca de spaimá, din somnu-i lungú tređitú. Elú tulburá-și adênculú și ar' vrea sî clocotescá, de cumva báláiora nu i-ar' cánta atuncia unú cîntecú de iubire, o doină de amorú. Nimicinicia lumei în peptulú său moșnégulú sîmța atuncí crescándu-i și întrebá pe Florica:

— Ce cîntí așa de jale iubita mea copilá?! Íncă-ți suferința căci ea nu este datá decátu celorú bîtrâni. Las' sufletu-mí sî jamá, precum jemú odatá cîndu litvele págáne dripiau acéstá țérá, și rójuí dushmanóse, veneau sî íncece totulú cu sabie și focú. Las' sufletu-mí sî jamá, precum jemea odatá cîndu buna ta máicuță trágea pe patulú morței dorerile ce bóla în trupu-i a bágatú. Cîndu florile de ghiatá crescute pe la stráșini, vorbíau cu vîntulú nopței de miseria nóstrá, iar' tu micuță íncá din légánú mî strigai, sî-ți stimpêrú setea mare cu laptele din olulú ce ni l'au datú pe lucru vecina nóstrá buná, atuncí o! Floriórá era cu multú mai bine ca ađi în pribegire. . . . o, lasá, eu sî plângú.

— Nu tatá, eu sî plângú! Sî plângú căci tu în spate cu gréua bîtránétá, ajunși la asta sórte, nu potú precum mi-e vrerea sî te hránescú, sî-ți dau ce inima ta cere. Sî plângú, căci tótá viéta trecutá în pribegie precum noi o pornirámú, nu are sî ne întîndá vre-o parte și la bine, vre-o ăi și de norocú. Sî cîntú, lângá isvorulú unde am cîntatú odatá cu dulcea mea bunicá — ce nu de multú morí. — Unú cîntecú vechiú de ăile, sî tremure isvorulú, sî-și plece brađií fruntea, iar' colo de pe vale íntristátoriú păstoriulú din fluerú sî-mí rêspondá la jalea ce cuprinde dragú sufletulú meu. Sî cîntú, sî crescá iérba, sî viná cerbií în cãrduri cu mândre căprióre pe vesele potici; cu ele sî se îngáne suflarea mea ușórá, iar' pêrulú têu părinte sê-lú neteđescá teiulú cu crengile lui dese, cu latele lui foi. Iar' straița cu málaiulú de gátulú căpriórei cu mána mea s'o »spândurú; sî guste și ea draga din sêrăcia nóstrá, din síla și necasulú ce în lume ne-a pornítu. Iar' cîndu s'orú duce tóte, cîndu totú o fi tãcere noi sî luámú iar' drumulú de lungú cãlătorítu. Sî

mergemu până unde vre-unu și-o face milă la casa lui bogată pre mine să mă iee, și ție să-ți întință vre-o mână de-ajutoriu.

Florica apoi tăcu, iar' sórele privind-și frumșele pëdurei, atinsè pe moșnegulü c'o rađă din seninü; cândü ei apoi plecară, prin codrulü primăverei, pe căi fără de urme cu multe cotituri, sunându-le în urmă a miléi freamëtü dulce, din șopotulü de frunđă a tinerei pëdurü.

III.

Ionelü mâna turma în zori de ăi la pășune. Pe ierbă roua să vedea sămenată ca bobii de argintü. Înaintea sa nu vedea altceva decâtü laculü cu crăiasa lui, spumele sdrobindu-i fluerulü, pre care în semnü că nu era adevëratü visulü său și-lü scöse de după șerpariü, și cântă o doină așa de cu duioșie. Nu păși multü și iată sub o tufă de maceșü, clipea la rađele sórelei unü obiectü. Elü lăsă turma la o parte, grăbi pașii și mersè dreptü spre tufășü. Și ce să-i vedă ochii? cândü cölea iacă unü cornü frumosü zăcea prin ierbă. Î-lü rëdică, să uită bine la elü și încercă să sufle, dar' cornulü nu sună. Ionelü grăbi iarăși spre turmă.

Din tufele vecine, pe-o cărare ce bate dreptü în gura poenei, auđi neșce șöpte de omü. »Cine să fie öre« — i-și ăisè elü — Bălanü începü a lătra. Ionelü i-lü chiamă la sine făcându-lü să tacă, cândü iacă unü moșnegü și-o copilă, veneau ată spre elü. Păstoriulü sta umitü, nu putea grăi nimică. Străinii ajungându lângă elü i-i dederă binețele.

— Să trăiești moșule, răspunsè voiniculü păstoriü, dar' cine v'aduce pa-aiçi, pre unde ömenii nu să prea abatü.

— Necasulü și nevoia, sila și fömea, bunulü meu nepöte.

— Așa, sunteți necăjiți?

— Necăjiți copile, necăjiți!

Florica în vreme ce tatălü-sëu grăia cu Ionelü, să trasè la o parte și smerită cu inima i-și ațintü capulü în pământü, ștergându-și lacremile ce-i podidiră ochii cu fodorii cămașei. Păstoriulü de dragulü ei incremenü. Î-lü cuprinsè mila așa de tare câtü lăsându pe moșnegulü, mersè lângă ea, i-i prinsè mâna, i-i desmerdă bărbia, și . . . mai șciu ce.

Bëtrânulü i-i privia cu dragü. Ce bine ar' fi, gândea elü, n'am mai umbla de-a pustulü. Șcia elü ce gândeșce. Ionelü apoi dusè pe bëtrânü lângă unü trunchiü tăiatü, i-lü poftü să șadă, scöse din traistă cașü și pâne și puçinü rachiu și-lü îmbiă cu ele. Moșü Töderü le primü bucurösü. În vreme ce elü mânca, ochii tinerilorü i-și vorbiau așa de multe, dar' ce folosü că Florica părea că-i ăice: nu potü să lasü pe bietu tatălü-meu.

— Uită Florică, ăisè moșnegulü după ce mânca, uită țină-mi D.-đeu cornulü bunicului têu cu care eșă la vënătöre. Cine öre să-lü fi strecuratü în mânilé nepotului ästuaia.

— De geaba mă întrebü taică, nu potü să șciu, răspunsè copila, migindü pe sub cöda ochiului pe Ionelü.

— Sëracü cornulü tatălui meu! Ce ăile bune erau atunci. Ni l'au luatü boieriulü, la care slujamü, și care ni-a datü drumulü în lume, nu-lü rabde Maica Preacurată. Și-acum trebuie să mi-lü dai, să mi-lü dai cu öri ce prețü, căci multü 'mi este scumpü.

— Nu să pöte moșü Tödere; mai curandü i-ți dau turma cu töte ale ei, și mă dau și pe mine numai cornulü, nu!

Șcia elü ce să ăică. Bëtrânulü voi să plece, dar' Florica i-lü reținü.

— Së-mi dai cornulü, cornulü cu öri-ce prețü.

— Së-mi dai pe Florica, Florica cu öri-ce prețü.

— Së faceți ce veți voi, închia Florica.

Turm'a într'acestea, pășcea din iërba grasă și möle. Clopotele mânate de-unü vëntü ușorü, scoborau în josü spre stână, și cu ele oile cari așceptau mulsörea. Florica câtiva pași înainte de tatălü-sëu și frumosulü păstoriü, culegea mândre viorele și legându-le în buchete, fugea printre turmă, prindea câte-unü mielü și le atërna de grumaziü lorü c'o ațuca, ăicundü: »așa-mi legamü și eu, cândü eram mititică.«

Pân' ce veneau moșnegulü cu păstoriulü bănănândü într'una de cornü și viéta de la pëdure, ea mersè în stână luă două gălete, să pusè în ușa strungii și începü a mulge. Pân' ce veniră ei, Florica avea o găletă apröpe plină. Păstoriulü de hărnicia ei, îndreptă pe moșnegulü în stână să odihnescă pe-unü bușteanü, eși cu altă găletă la mulsü. Florica-i pândea pașii cândü venea, și să porta cu mulsulü. Ionelü vedëndü-i sporiulü, netedëndü-i bărbia o sărută pe față.

— Să șci câtü e de dulce viéta dela codru, te-ai face o căpriöră și în tötă deminëta saltare-ai prin isvöre, prin vesele potici — grăi Ionelü zimbindü.

— Și tu să șcii ce amară-i a nöstră pribegie te-ai face soçiü pe drumuri cu dulcele meu tatä; eu șciu că tu ești bunü — Florica i-i răspunde.

— Suntü prea din cale-afară, Florică dragă, bunü. Dar' nu-mi potü lăsa turma, nici codrulü nici isvorulü ce mângăie-mi adesè suspinele ce crescü din inima-mi rănită. Vëđut'amü astă-nöpte a lacului crăiasă, eșindü din spume d'albe . . . o, ce frumosü era atunci, Florică dragă!

— Și eu vëđut'amü dragă voiniculü codrului, pázindü unü ursü pe cale. Elü mândru ca și tine a sămenatü în mine sëmțiri nepovestite, gândiri ne mai gândite de ömeni pământeni. Elü sëmëna cu tine la față și la braçia, la ochi și la sprâncene, la totü ce ai și tu.

— Dar' cornulü, öri-ce ar' face preabunulü têu tătucă, eu n'am să-lü dau din mâni, căci scumpü i-mi este dragă.

— Nici elü nu va să-lü cëră, cândü tu. . . .

— Cândü eu pe tin' te-oiü cere, așa Florică dragă?!

— Așa-i Ionelü iubite, să ții tu cornulü nostru, iar' eu să țenü iubirea!!!

Eșa din strungă turma. Bêtrânul cu Florica și tinêrul păstoriu, ședeau în pragul stănei, vorbindu de ȃile bune.

— Dar' ce mai vrêi moșu Tôderu? Nu te-ai sêmți în lume destul de norocit sê-mi dai mie copila, cu care pân' acuma pe drumuri ai umblat. Eu am o turmă alêsă ce pașce în vechii cođri așa de fericită. De ce sê nu fimu și noi cu ea prea fericiti?

— Nu-mi pasă mêt nepôte. Sê fie a ta Florica; sê fie alu meu cornulu.

— Sê fie, dragă tată! și eu vrêu ca sê fie. Cânta-vomu la olaltă prin văile umbróse cântări de fericire; iar' côlea câtră séră ne-omú duce turma în strungă, și noi în pragul stănei la lună și la stele cânta-vomu doine mândre, de dragú, de hauducie, de viețá îndestulită, de ȃile de norocú.

— Fiți dar' blagosloviți, de-acuma pe vecie, iubiții mei copii!

Traianu H. Popu.

Unu omú, care nu vrea sê rîdă.

După Mark Twain.

O mărturisire sinceră nu e totú-dé-una unú lucru plăcutú. Dar' ea te ușurează de multe-orí. Sê încercú și eu a mē ușura în felulu acesta. Sê picuru o lécă de balsamú pe inima mea vulnerată. Cu tóte că, în trecátú fie ȃisú, eu nici nu cunoscú unú asemenea balsamú.

Am aúditú numai vorbindu-se de elú, și credú, că acesta e cuvêntulú celú mai potrivitú, care trebuie folositú în ast'feliú de împrejurări.

Dilele aceste am țênutú onorabilorú gentlemani dela Donothing-Club o prelegere fórté instructivă. În ȃiua urmátóre întâlnescú pe unul dintre membri, care începe pe stradă a sê ȃescărca de o suferințá ce-lú apasă greu. Elú are unú vêrú vrednicú de compătîmire, care, în urma unui darú enigmaticú și neexplicabilú alú naturei, e inaccesibilú și incapabilú pentru orí-ce manifestatiune sufletescă și pentru orí-ce moțiune.

Cu ochii udați, cu vócea înăbușită de lacrimi î-mi ȃise onorabilulú gentlemanú:

— Vai, dacă numai o singurá dată l'ași poté aúđi rîdêndú! Of, dacă numai o singurá dată l'ași poté vedé plângêndú!

Adêncú mișcatú, státui unú momentú fără a a ȃice unú cuvêntú. Fațá cu desperatiunea eram totú-dé-una iresistibilú.

În sfêrsitú aflai cuvinte de compătîmire:

— Ací sê poté ajuta! Adă-lú la prelegerea mea de astăȃi. O sê vedú, dacă mai are și aici regretabilulú curagiú, de a nu rîde!

— O, dacă ai poté face acestú lucru! O, dacă ai face cu potințá cea-ce e preste potințá! Of, vêrulú-meu î-mi este o rudenie atâtú de prețuitá! Binefăcatoriulú meu, pe care te-am găsítú, celú mai vestítú, celú mai talentatú dintre toți umoriști!

din America, ce vorbescú de America... din Europa, din Australia, ba din întréga lume! În adevêrú ai fi d.-ta în stare sê o faci acêsta? Ai poté în adevêrú sê scoți, sê storci din acei ochi sêci ai iubitului meu vêrú pe alinátórea Lethe a plânsului séu a risului?

Eu devenii pe câtú sê poté și mai adêncú mișcatú până în celú mai internú alú meu internú.

— Domnulú meu, ȃisei eu cu emoție, învitá numai fără pregetú pe acelu domnú bêtrânú. În prelegerea mea sê cuprindú neșce glume, î-ți spunú nișce glume, care au sê-i producá convulsioni acute pentru viețá întrégă ba până și dincolo de mormêntú, dacă există în elú numai cea mai micuțá urmă microscopică de sentimentú. Și nu-i va ajuta nici asta, mai am glume, dar' î-ți spunú glume, care î-lú vorú face sê plângă ca copii orí î-lú va omorí. Una din dóue sê va întêmpla însê cu elú necondiționatú.

Onorabilulú gentleman mē blagosloví pe mine și pe copii copilorú mei până în a treia spită, mē îmbrățișá, sárea ca unú nebulú de bucuriá și în ȃiua urmátóre prețuitulú séu vêrú ședeá în cercele, rêndulú dintăiú, tocmai fațá în fațá cu mine.

Mē puséi sê-lú prelucru. Încêpui a tiralia cu glume desfrênate, pentru de a poté continua apoi lupta cu focú de artilerie. Trimisei după olaltă în focú bonmoturi bune, rele, anecdote nóue și vechi și apoi făcui de-odatá și unú atacú de flaucă cu cele mai crudele calaure. Vorbiam cu focú; asudam, tușam, strigam, bâteam cu peciórele; începuse-mi a turba; eram bolnavú de atâta supêrare și veninú; dar' nimicú nu sa prinsú de acestú fiorosú óspe, nici celú mai indiferentú zimbetú, nici cea mai moderată lacrimă nu potú scóte din elú.

Nu sa observatú pe fațá lui nici umbrá de rîsu, nici urma unei singure lacrimi. Eram scosú din totá paciințá.

Și ast'feliú î-mi terminai prelegerea umoristică cu o erumpere sêlbatică, cu strigarea desperată a unui umorú rănitú de mórte, aruncândú în fațá vis-avis-ului una din cele mai colosale glume. Dar' elú nu sa mișcatú nici la acêsta invectivă ne mai pomenită.

Eu însê cãđui pe scaunú desperatú și obositú.

Președintele reuniunii sári spăriatú la mine pe tribună, î-mi pusé cataplasme rēci pe frunte și mē întrebá:

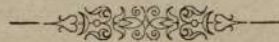
— Pentru D.-ȃeu! Ce te-a iritatú într'atâta?!

— Pe nebululú ăla miserabilú de colo din rêndulú primú voiam sê-lú facú sê rîdă.

— Apoi da, atuncí tótá silințá ȃi-a fostú zădarnică. Dór' acela e — surdomutú și vede atâta câtú și unú mușinoiú!

Acum eu Vê întrebú pe toți cetitorii mei cu lécú de milă în sufletulú lorú, bine și umanú sa portatú vêrulú acelu onorabilú gentlemanú? Fațá cu mine, unú copilú orfanú și unú umoristú americanú? Bine, vê mai întrebú odatá, ca pe ómení și ca pe frați, frumosú a fostú acêsta dela acelu vêrú?

Don Rodrigo.

STUDIÛ HIGIENICE.

Despre băi — scalde.

(Curățirea și îngrijirea corpului.)

Curățenia corpului depărtază toate miasmele ce ne încungiuă. Corpul dar' trebuie bine îngrijit ca să p^otă fi ap^{er}at^u de ori-ce b^olă; căci necurățenia produce cele mai multe b^ole.

Trebuința de a curăți corpul prin băi este prescrisă din t^{em}p^ui cei mai vechi ca o dogmă religioasă. Așa vedem^u în religia lui Brahma cea mai vechiă religie, că băile sunt impuse cu mare rigurositate omenilor; iată ce d^{ic}e Brahma despre băi: »Băile de mare și de g^{ar}lă sunt sacre și mai cuosebire pentru m^{an}tuirea Indienilor.«¹⁾ — Totu din punctul-de-vedere igienic^u Indienilor le este prescris^u de religia lui Brahma a nu mori s^{eu} sta bolnav^u în casele lor^u, pentru acea ei îndată ce s^{eu} s^{em}t^u bolnav^u, s^{eu} transp^ortă pe malurile riului Gangele spre a s^{eu} sc^{al}da în apă de mai multe-ori pe d^u.²⁾ — Asemenea vedem^u și în religia Mosaică regulele pentru curățirea corpului, impuse totu din punctul-de-vedere religios^u.³⁾ La roman^u cunoscute sub numele de *balneum*, erau numai ca o galantărie și constituia una din obligațiunile ospitaliere. Asemenea și la Greci sub numele de *βαλνείον* erau foarte mult^u frecventate mai cu s^{em}ă în timpul s^{er}bătorilor d^{eu}ilor.

Ne voind^u a face aci istoricul^u băilor, ne vom^u m^{ar}gin^u dar' numai asupra regulelor igienice ce trebuiesc^u păstrate la facerea băilor, și folosele ce aduc^u băile. Băile după cum s^{eu} ș^{ci}e, s^{eu} împart^u în băi reci, calde și băi de abur^u cu duș (băi rusești).

Băile reci sunt^u acelea ce s^{eu} fac^u în riu s^{eu} în casă. Apa ce s^{eu} întrebuint^uză la facerea acestor^u băi este rece, are 15—18° grade. Aceste băi trebuiesc^u făcute numai în timpul călduros^u (vara). — Ori-ce pers^onă care face băi reci, trebuie a nu sta mult^u în baie decât^u 15—20 de minute, și în acest^u timp^u trebuie s^{eu} facă ore-care mișc^{ar}i; precum a înota s^{eu} alte esercițiuri ce ar' ajuta înt^{er}ținerea temperaturii corpului. — Băile reci trebuie a s^{eu} face între 3—6 ore după am^{er}ci, și nici-odată după m^{an}c^{ar}e s^{eu} după b^{eu}turi multe; trebuie a lăsa s^{eu} trec^u un^u timp^u de cel^u puțin^u 3 s^{eu} 4 ore între m^{es}ă și baie, ca ast'fel^u mistuirea s^{eu} se facă regulată, care contrariu caus^uză congestiuni și chiar' m^{or}te.

Asemenea trebuie s^{eu} se ferescă de arșița s^orelui. — Îndată după eșirea din baie, trebuie s^{eu} se ș^{ter}gă bine pelea, și a face imediat^u după ce s^{eu} va îmbrăca preumblări potrivite.

Băile reci sunt^u folositoare în timpul căldurii, dar' sunt^u v^{et}ămătoare iarna. Asemenea sunt^u

v^{et}ămătoare pentru omeni b^{et}râni. Când^u cineva este asudat^u nu trebuie s^{eu} facă baie îndată; ci trebuie a s^{eu} lăsa s^{eu} se usce, după-ce sa uscat^u trebuie a uda capul^u întâi și în urmă s^{eu} se a-
runce repede în apă.

Băile calde sunt^u acele băi a cărei apă încălzită are temperatura de 25° grade; aceste băi s^{eu} fac^u mai mult^u pentru curățirea corpului de praf^u și sudore; în această baie trebuie a sta 10—15 minute. La eșirea din baie trebuie a turna apă multă rece pe cap^u și ferbinte pe picioare. Îndată ee va eși din baie s^{eu} se ș^{cer}gă corpul bine și îndată s^{eu} se îmbrăce ca s^{eu} nu răcescă, și de s^{eu} p^ote este bine ca după baie s^{eu} d^ormă puțin^u într'o cameră potrivit^u încălzită, s^{eu} bea un^u liqueur s^{eu} un^u cognac. Este mult^u mai bine ca baia caldă s^{eu} se facă s^{er}a înainte de culcare. — Aceste băi sunt^u foarte folositoare pentru curățirea corpului, și mai cu s^{em}ă în timpul de epidemie curăță pielea de tot^u feliul^u de miasme ce s^{eu} depun^u pe corp^u și care s^{eu} pot^u absorb^u. Este foarte folositor^u a s^{eu} face cel^u puțin^u o baie în fie-care s^{ep}t^{em}ână.

În timpul ce femeile au menstruațiune și până nu a trecut^u cu totul^u, trebuie s^{eu} se abstⁱⁿă de a face ori-ce fel^u de baie pe corp^u s^{eu} pe picioare, căci provocă hemoragii mari care de multe-ori sunt^u incurabile. Asemenea trebuie s^{eu} în acest^u timp^u a s^{eu} fer^u de a m^{an}ca s^{eu} a bea acrim^u, de a lua înghețată s^{eu} a bea apă prea rece.

Băile de abur^u cu duș (rusești). Aceste băi scot^u multă sudore și dau corpului căldura perdută în receli ele nu trebuiesc^u s^{eu} fie prea prelungite, nici redicate la o temperatură prea înaltă, căci produc^u congestiuni la cap^u, v^{er}sări de sânge etc.

După eșirea din baie s^{eu} nu stee mult^u în apă rece, ci trebuie a face un^u bun^u duș, observându a fer^u capul^u de loviturile lui; pe urmă s^{eu} între din nou în baia de abur^u și s^{eu} stee p^{ân}ă corpul începe a s^{eu} acoper^u din nou de sudore, pe urmă s^{eu} iasă, s^{eu} se frece bine cu un^u c^{er}șaf^u gros^u și aspru, s^{eu} se îmbrăce, s^{eu} ia un^u cognac și s^{eu} stea culcat^u în pat^u 1/2 oră într'o cameră caldă.

În privința temperamentelor trebuie observat^u că, nervoșii s^{eu} ia în tot^u-d^e-una băi caldă. Cei cu temperament^u s^{an}guin^u trebuie a lua băi reci vara, iar' iarna băi calde. Asemenea și cei cu temperament^u limfatic^u vor^u lua reci vara și calde iarna. Pentru copii băile reci și de abur^u sunt^u cu totul^u oprite, cele reci aduc^u receli mari, iar' cele de abur^u aduc^u congestiuni cerebrale.

Omul^u trebuie s^{eu} se spele în toate d^{ile}le cu apă și săpun^u. Capul^u asemenea trebuie spălat^u cel^u puțin^u odată pe s^{ep}t^{em}ână cu apă caldă și săpun^u, asemenea și tot^u corpul^u. Părțile ascunse trebuie s^{eu} se spele în fie-care s^{er}a cu apă caldă și cu săpun^u. Asemenea și picioarele trebuiesc^u spălate de 2 ori pe s^{ep}t^{em}ână iarna, iar' vara în toate d^{ile}le.

Prin facerea băilor s^{eu} destupă o mulțime de canale ale sudorei înlesnind^u transpirațiunea. Ele activ^uză circulațiunea s^{an}gelui.

¹⁾ Veđi Tabloul^u Synoptic^u de toate religiunile pământului de A. de Maizières pag. 154.

²⁾ Idem. pagina 177.

³⁾ Veđi Cartea a III. a lui Moise Cap. 11—17. (Sfânta scriptură.) Leviticul^u.

Inviarea lui Isusú.

Premenirea dêsă a rufelor¹ înlocuesc² întru câțva spălarea corpului; căci schimbarea dêsă a rufelor¹ aruncă transpirația pielei. — Spălătorele în tôte dîlele preste totu corpul¹ suntu cele mai bune pentru sănătate. Prin spălarea cu săpun¹ sê depărtéză murdăria cea cleiôsă a pielei.

Așa-dar' vomu adăoga că numai prin curățenia corpului potemu fi pădiți de bôle contagiose.

DR. EM. ELEFTERESCU.

* DIVERSE. *

Cronică. — „Someșana“ institutu de creditu și economii, societate acționariă în Deesă își va țene *adunarea constituantă* în 17/29 Aprilie 1890 la 2 ore după amédădi în Deesă, în localitățile directorului esec. prov. a institului — strada postei Nr. 135 a. b. — cu următoria *Programă*. I. Deschiderea adunării și constatarea numărului acționarilor¹ prezenți și a acțiilor¹ reprezentate la această adunare. II. Alegerea unui preside și a doi notari¹ ad hoc, precum și a unei comisiuni¹ verificătore și de scrutiniu constătătore din 3 membrii. III. Constatarea subscrierei acțiilor¹ și a plățirei alor¹ 10% din valoarea nominală. IV. Decidere asupra cestiunei de a sê înființa or¹ ba institutul¹ proiectat¹ pe basa subscrierilor¹ de acții¹ incurse. V. Stătorirea statutelor¹ institului. VI. Alegerea Direcțiunei pe 6 ani și a Comitetului de revisiune pe unu anu. VII. Decidere asupra răspunđabilității fondatorilor¹. VIII. Propuneri eventuale, — cari voru fi prenotate la Presidiulu¹ direcțiunei provisorie baremi cu 24 ore înainte de adunare.

Carmen Sylva a închiat¹ unu nou romanu su numirea „Deficitulu“, a căruia sujetu e trasu din vieța anglesă. Noulu romanu sa și pus¹ deja su tipariu.

Dlu Cornel Pop Păcurar fostulu redactoru alu dîariului »Tribuna« și actualmente colaboratoru ordinariu alu dîariilor »Amiculu Familiei« și »Preotulu romanu« a fostu numitu revisoru școlariu alu județelor¹ Văslui și Fălciu cu reședenta în orașulu Văslui (Romania). Gratulăm¹ din inimă confratelui și compatriotului nostru!

Căsătoriale așa numite ardelene dar' în adeveru unitare au datu ansă la multe neînțelegeri și procese de familiă. Anume mult¹ căsătoria de diferite confessiuni, venind¹ în neînțelegerere sêu urindu-li-se unuia de celu-alaltu, din țenuturi și chiar țeri depărtate, sê strămută în Transilvania și sê aședă în Clușiu, unde sê află reședința episcopiei luterane și aici încep¹ procesu de despărțire. Biserica luterană curund¹ și desparte pe atari dându-le voia a sê căsătorit¹ din nou. Și aceștia freșce obicinuiți cu vieța familiară nici nu întărdie a sê

folosi de libertatea primită și sê căsătoreșcu din nou știind¹ că iară ușor¹ o sê se mântuie de parthia ce nu li-ar' conveni. — Supremulu foru judiçiaru alu Vienei spre a pune capetu multor¹ neînțelegeri și procese la cari sê dă ansă prin aceste despărțiri pe ușor¹ a eșis¹ că în Austria nu au valore de dreptu atari despărțiri și prin urmare nici căsătoriale închiate în urma acelora.

Universitatea din Viena a avut¹ în semestrulu trecut¹ 6060 ascultători, și anume: 3105 la facultatea medicală, 1966 la facultatea juridică, 748 la filosofia și 241 la teologia.

Avis artiștilor. În Paris sa vendutu pe calea licitațiunei unu autografu alui Prosper Merimée de cuprinsulu următoria: »Dacă vrei sê escutezi o lucrare de artă, grigieșce sê lucr¹ pentru lumea întregă. Lucră multu și cu deosebită considerațiune la omenii de spirit¹, dară nu cumva sê-ți uiti¹ nici de cei proști: cuventu acestora mai mult¹ ponderéză!«

Cometu nou a descoperitu astronomulu Palisa. Acesta sê țene de clasa a XIII-a a cometilor¹ și e alu 289-le cometu micu cunoscutu până acum.

Stea cu codă a descoperitu astronomulu americanu Brooks. Acesta stea e destulu de mare și sê pôte ușor¹ ved¹ cu ochianu de cinc¹ degete în periferia.

Guvernulu Egiptului a oprit¹ jocurile hasardoșe în carti, cari începuseră a fi tare la modă mai ales¹ în Cairo.

Esposiția miseriei. În Anglia sê pregătesc¹ la o esposiția destulu de caracteristică. Anume în legătura cu esposiția industrială internațională voru sê arangieze și „esposiția miseriei.“ Voru sê pună adecă la vederea publicului, că mare parte nici ideă n'are de împregiurările în cari trăieșce o mare parte a omenimei, modul¹ de viețuire a acestora cu tôte lipsele și neajunsêle sale. Aici sê voru pot¹ ved¹ bordeiele și sutteranele cari adăpostesc¹ pre aceste ființe cercate de sorte, iar' în acelea prunci aprôpe desbrăcați plângund¹ de fôme, mame bolnave și nepotiniôșe și bărbați sburliți și înfrânți de sarcinile vieței etc. — Pressa anglesă speréză că această esposiția va avea o urmare benefăcătoria pentru seraci și muncitori — stêrnindu-sê prin ea compătimirea și mila avuților cari până aci nici ideă nu aveau de miseria cu care sê luptă ei în vieța.

Fraculu în Japonia a început¹ a fi tare la modă, mai ales¹ de cându guvernulu a dat¹ ordinu ca la deschiderea dietei din anul¹ viitoriu, toți sê se prezenteze în fracu. Chiar' și pe unele învitar¹ la petreceri private încă sê pot¹ ceti cuvintele »en-bizu-kuha-kujô« adecă »vê rogămu a vê presenta în fracu.« Diarele a început¹ acum a scrie aspru contra acestei mode »care face mai abătătorie la ochi stătura mică și picioarele strimbe ale lor.«

Femeile la studii înalte. Camera deputaților din Baden a desbătutu în dîlele trecute cererea reuniunei femeilor¹ din Lipsca — de a sê admite

și femeile la facultatea medicală și filosofică și înainte de acesta la studii gimnasiali. — Referențele comisiunii de petițiuni a propusă trecerea la ordinea dălei dîcîndu că: femele află și alt'felu destule isvóre de căștigü și preste totü nici nu au aplicare la studii mai înalte, iar' gimnasiu deosebitü nu se pöte înființa pentru ele; apoi și altmîntrea la universitate se îmbulzescü tinerii în numărü förte mare și nu-i cu scopü a mări încă numărulü ascultătorilorü — fără de-a mai atinge și objecțiunile din punctü de vedere esteticü și greutățile începutului. — Deputatulü oposiționalü Kiefer a sprigînitü cererea, care mai curundü orî mai târđiu totü va trebui să se încuviințeze. Elü dîsè între altele că e daună cumcă imperiulü germanü e contra acestei înoiri; căci dacă se admiteau femeile mai de multü la studii universitare, cu multü mai marî progrese sar' fi potutü ajunge pe terenulü șciințelorü. — Ministrulü încă recunoscü îndreptățirea cererei, numai că elü ar' așcepta ca reprezentanța imperiului să iae inițiativa. — Din vorbirile contrarilorü cererei sa vedütü apriatü temerea de concurența ce li-ar' face femeile pe cariera șciințelorü dar' mai alesü pe cea a medicinei, — cea ce nici cum nu se potriveșce cu asserțiunile lorü despre slăbiciunile fisicali și intelectuali ale femeilorü.

În Bazel încă sa adusü pe tapetü acéstă'cesțiune; și consiliulü municipalü a concesü femeilorü ascultarea studilorü universitare, dacă adecă mai ântêiü vorü fi absolvatü gimnasiulü.

Găciturî.

De Tiberiu Gaëlü.

I.

Din două litere constau,
Ce două înțelesuri au.
Unu-i bunü în postulü mare,
La jidanî le place tare;
Altulü de-i de bucuriã,
Dómne bine-ți place ție.
Dacă vréi a mă găci
Ceteșce ce scriu aci.
De-mî pui *B.* de căpitanü
Nu mă uitî nici preste unü anü,
Și de schîmbi pre *B.* în *C.*
Dómne bin' te-orü căruța;
Dar' cu *D.* nu place tare
Celui fără îndurare;
Și cu *H.* mă repețești
Cândü tare te veselești,
Ba și chiãmi să vinã 'ncóce
Și pre cine nu-ți cam place;
Iar' cu *L.* țeranca face,
Véra cu plăcere mare,
Iérna sgriburindü prea tare;
Și de-i prinde vre-unü purdelü
Ca să-lü netedești nițelü

Sbiérã, strigã și scrãșneșce
Dómne rêu sè necãjeșce;
Cu *M.* din gãscã î-ți place,
Iar' de su lunã!?... nu-ți displace;
Cu *N.* sum de supërare
La ómenî din lumea mare;
Iar' cu *P.* și fără spicü
Facü odihnã câte unü picü;
Și cu *R.* în astã lume
Nu șciu cin' mă are anume,
De mă are pe pãmëntü
Óre avea-m'a și în momëntü?
Iar' cu *S.* mă faci voiosü
Și de fricã bucurosü;
Cu *T.* multe-i despãrți
Greu credü că li-i mai clei;
Iar' cu *V.* dorere mare
Areți cu asta strigare.
Și dacă m'ai ascultatü
Și mi-i dice respicatü,
Va fi viersü de o suflare
Vestitã de tine mare.
De mi-i sucî într'unü locü
Te-i mira de älü micü norocü,
Vei audî o strigare
Nu te-a supëra prea tare
Cã e glasulü de ploatü
A unui mare urechiatü.
Găcitura-i minunatã
Pöți-o găci dint'odată.

II.

Din șesã litere sum
Gãceșce-mă frate bunü.
Cele două de dintãiu
Î-ți demãndã sè nu pui,
Cele trei ce le urmëzã
Dóuë lucruri însemnëzã
Unulü este o legumã
Chiar' ca și aiulü de bunã,
Altulü e mândru curatü,
Toturorü de laudatü:
Cele două mai din urmã
Așa-i sörtea ce nu-i bunã.
Dacă la olaltã li-i cósã
E o jivină fricósã,
Dar' la fugã e cu sporiü,
Plăcutã-i la vênãtoriü;
Deși la urechi i mare,
Mai nimicã códã n'are.
Găcitura e făcutã
Pune-ți capulü de-o descurcã.

GLUME. — Nu-și mai aduce aminte.

O actriță mersă la unu doftorū, ca sê-lū consulteze. — „De câți ani ești?” — o întrebă mediculū.

— „Pecatele mele.” răspuse actrița, plecându-și ochii în jos — „cu am mințitū în această privință de atâtea ori, încâtū nu-mi mai aducū aminte.”

Mandriă justificată. — Judele: Acusatele, cum îți și vine sê riđi, cândū ești păritū, că ți-ai bătutū nevasta.
— Acusatulū: Șcii, domnule jude, de cinci ani trăimū la olaltă și acum este întâia-dată, cândū a căpetatū ea, și nu eu, bătaia.

Cadou. — Tatălū: La djuva nașcerei tale, Mițo, îți facū cadou această broșă de margaritare!

Mița: Dar', tată, nu șcii că mǎrgăritariulū însemnēză lacrămi?

Tatălū: N'ai frică, că acestea nu însemnēză nimica, — suntū false!

La spovedanie. — Mihaiū, celū roșū ca sfecla, a venitū, Pecatele sê-și spue: — „Tu, Mihaiū Te lasă de rachiulū otrăvitū, Că altū dușmanū mai mare n'ai!”
Mihaiū clipi din ochi: — Părinte, Dar' domniata cu graiū cu minte Ai dīsū, că-i unū cuvēntū apostolescū, Și pe dușmani sê mi-ī iubescū!”

(Imitație.)

Trib.

Mamă cu preîngrigire. — Te iubescū, domnișorā mai pe susū de tōte din lume, mē iubesci și d.-ta?

— Eu nu. Mama m'a opritū sē iubescū vre-unū tinērū, înainte de a mē lua de soćiā!

Alegere grea. — Ce stai aici, copile. — de ce nu te duci ori a-casă ori la școlā?

— Credū djo io, — darā dacā mē ducū acum la școlā mē bate învățătorulū pentru ce am întârziatū, iarā de mē ducū acasă mē bate tata pentrucă n'am fostū la școlā.

Copilă cu două inimi. — Copila — arētandū o turtă în forma unei inimi. — Vedī mamā, ce turtă frumōșă am căpētātū!

Mama Ei că așa tu acum ai două inimi! Nō sē vedemū diăguță, care o dai mamei tale?

Copila — arētandū spre inima sa — D'apoi asta.

Cum sē învață băietū mincinosi. — În familie, bărbatulū:

— Băiatulū acesta o sē se învețe mincinosū.

— E vina ta. dragă — i-i răspunde nevasta, — lași prin casā în tōte părțile manifestele tale electorale; din acestea învață elū sē mințascā.

Virtutea unei femei este de unū argilū care resistă mai bine la flacăra amănitorū decâtū la foculū diamantelorū.

O actriță forte frumōșă. jōcă într'o piesă unū rolū de bărbatū.

— În adevērū, dīse ea, după finirea spectacolului, jumē-tatea omenilorū m'a luatū dreptū unū bărbatū.

— Ce face cu asta, mica mea, dīse unulū, dacā cealaltă jumē-tate șcii contrariulū.

Cualificațiune. — Unū tinērū sē presintă ca sē fie primitū ca funcționarū la regie.

— Unde ați fostū panā acum? i-lū întrebă Directorulū.

— La țiarinlū X.

— Si cu ce erați ocupatū acolo?

— Lipeam adresele abonanțilorū.

Principiele cămătarului. — Z... cămătarū bine cunoscutū. face pe omulū politicū.

— Eu, dīse elū, adresāndu-se cătrā unū confrate alū sēu X., mē țēnū de principiile lui 48.

— La sută? întrebă X.